

Wienerkongressen 1815

Wienerkongressen:

Seierherrenes visjoner:

- Temme Frankrike
- Stagge nasjonalismen
- Kvele liberal-demokratisk tankegang
- Gjenopprette maktbalansen

Maktbalansen:

Fem stormakter:

Storbritannia, Østerrike, Russland, Frankrike og Prøyssen

'Den europeiske konsert':

- Enighet om utenrikspolitiske konflikter
- Bevaring av oppsplittet Sentral-Europa
- Undertrykking av nasjonal frigjøring

1830:

- Opprør mot Karl X i Paris
Ludvig Filip til makten (borgerkongen)
- Spredte seg til andre land - utfall:
  - Belgia opprettet
  - Kongress-Polen avviklet etter opprør
  - Opprør slått ned i Tyskland og Italia
  - Sveits, Spania og Portugal: opprør og konsesjoner
- 'Reform Bill' i Storbritannia – reformperiode
  - 1838: "The People's charter"

”The People’s Charter”

1. Årlig valg til Underhuset
2. Allminnelig stemmerett for menn
3. Hemmelige valg
4. Likeverdige valgdistrikter
5. Avskaffelse av betingelse om eiendomsbesittelse for underhusmedlemmer
6. Lønnede parlamentsmedlemmer

Eugène Delacroix: Friheten fører folket (1831)

Europa før 1848:

Vest:

- Liberal orientering i fremvekst
- Støtte til nasjonalitetsprinsippet
- Borgerskap i fremvekst
- Økonomisk vekst
- Sosiale spenninger

Øst:

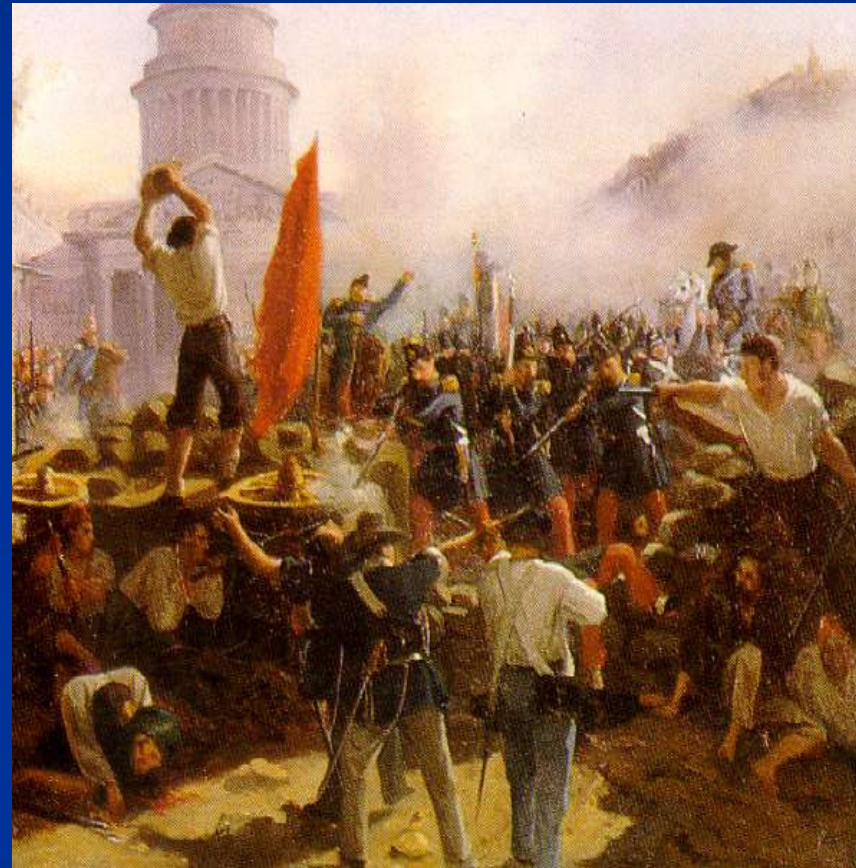
- Autokratiske multinasjonale monarkier:
  - Russland
  - Østerrike
  - Prøyssen
- Motstand mot nasjonalitetsprinsippet

1848-revolusjonen:

Sosial dimensjon

Politisk dimensjon

Nasjonal dimensjon

Revolusjonens kronologi I:

■ Paris:

21. februar – revolusjonsutbrudd

23. februar – kong Ludvig Filip abdiserer

24-26. juni – 'den blodige uken'

Des. – Ludvig Napoleon valgt til president

1851 – statskupp

Revolusjonens kronologi II

- Wien 13. mars: oppstander, Metternich fratrer
- Berlin 15. mars: opprør, krav om konstitusjon
- Frankfurt 31. mars: Paulskirkeparlamentet
- Nord-Italia i mars: opprør mot Østerriksk styre
- Praha i mai: Panslavistisk kongress, opprør

1848-revolusjonens resultater:

- Borgerkongedømmet i Frankrike avskaffet
Alminnelig stemmerett gjeninnført, nytt keiserrike opprettet
- Fyrst Metternichs avgang i Wien, avskaffelse av livegenskap i Østerrike, men mer sentralistisk og autoritært styre
- Svekket autonomi for Ungarn
- Svekket liberal-demokratisk nasjonalisme i Tyskland, men prøyssisk konstitusjon av 1850
- Konstitusjon for kongedømmet Sardinia-Piemonte
- Pavekirkens anti-liberale kurs
- Økte klassemotsetninger i Vest-Europa

Den industrielle revolusjon

Europas befolkningsvekst i perioden:

1750:

150 mill.

1850:

263 mill.

1900:

396 mill.

Den industrielle revolusjonen i Storbritannia - forutsetningene:

- Mobil befolkning:

Fra 1688: Landbruksrevolusjon
"Enclosure Acts"

- Marked:

Indre marked
Koloni-imperiet

- Mobil kapital: Handelsinntekter

Banker

Privat kapitalkonsentrasjon

Historiske 'stridsepler'

- Revolusjon eller evolusjon?
- Teknologiens rolle: årsak eller konsekvens?
- Produktinnovasjonens rolle
- Periodisering: *når* kom IR?
- Britisk eller europeisk fenomen?
- Koloniernes rolle

'Laissez-faire'-økonomiens fase:

Adam Smith: 'Wealth of Nations' (1776)/ Den klassiske økonomiske skole

Karakteristiske trekk:

- Økonomi vs. politikk
- Konstitusjonell liberalisme
- Kostnadsappløp

Den nye arbejderklassen:

1800-tallets verdensøkonomi:

Inspirasjon og nøkkelstilling: Storbritannia

Karakteristiske trekk ved det økonomiske systemet:

- Frihandel
- Gullstandard
- Europeisk kapitaleksport

Fra 1870-t: ”Den andre industrielle revolusjon”